

MENINGER

Alle innlegg må leveres som e-post til mening@hamar-dagblad.no

SI DIN MENING!

Innlegg på trykk skal være signert med fullt navn.

Anonyme innlegg godtas bare unntaksvis, når det kan underbygges med helt spesielle behov for å være anonym. Skriv kort.

Innlegg som er kortere enn 280 ord slipper først fram i køen.

pressens faglige utvalg
PFU

Hamar Dagblad arbeider etter Vær Varsom-plakatens regler for god presseskikk. Den som mener seg rammet av urettmessig avisomtale, oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen. Pressens Faglige Utvalg (PFU) er et klageorgan som behandler klager mot pressen i presseettske s pårsmål.

Adresse: Rådhusgt. 17,
Postboks 46 Sentrum, 0101 Oslo
Tlf.: 22 40 50 40
E-post: pfu@presse.no

EM skøyter

Arne J. Hauge

Akkurat kommet hjem fra Adag 2 i Vikingskipet etter at årets EM på skøyter allround. Jeg var der også første dag og betalte kr. 1160,- for billettene. Transport og mat/drikke i tillegg. I går tenkte vi å hygge oss med en øl i pausen, men fikk beskjed om at det ikke var noe «ølet» i år, da Kramer ikke kom, og derved kom det lite hollendere. Ikke får du ta med en øl inn, men du får ikke kjøpt noe hverken ute eller inne, bortsett fra valter og pølser. Det var halvfyll hall lørdag, og i dag var det ca 60-70% ledige seter. Mesterskapet var så å si ikke markedsført, og med null stemning og høye billettpriser så setter Norges Skøyteforbund og arrangøren standarden. Hadde det ikke vært for de få tilreisende hollenderne med sitt lille, men gode orkester, så hadde dette vært rimelig trist. Greit at hollenderne dominerer både med talenter, penger og det meste, men det må vel gå an å lage et mesterskap i Norge som fenger publikum noe mer. Med slike billettpriser i tillegg så spørs det hvor lenge folk gidder å komme. Her har NSF en stor jobb å gjøre, men dersom man tar noen grep med priser/tilbudspakker begge dager, etc), tilbud og tenker litt kreativt innenfor lovene så skal det ikke mye til å gjøre dette bedre. Undrer meg hva hollenderne tenker, og hva slags syn de har på nordmenns og evne til å arrangere EM/VM.

Arne Garborg

Jens Haugan
Hamar

Arne Garborg lever, sjølv om han døydd for 90 år sidan, 14. januar 1924. Garborg lever gjennom tekstane sine - det skrivne ord. Garborg skreiv mykje, og Garborg skreiv godt. Men sjølv om han blir hugsa den dag i dag, vil det nok vere ein og annan som må tenkje seg litt om når det gjeld kva språk Garborg skreiv på. Jo, sjølv sagt, skreiv Garborg på norsk. Men han høyrde til dei forfatarane som valde å ta i bruk landsmålet. Det mange ikkje veit, er at landsmålet ikkje var like normert og etablert som nynorskten er i dag. Ivar Aasen hadde riktig nok laga ei ordbok og ein grammatikk,

EPLEDEMONSTRASJON: Ved hjelp av epler forsøkte Thomas Cottis å gi fylkestråd Karin Torp Adolfsen et bilde på en framtidig verden med fortsatt global oppvarming under et møte i forrige uke. dag skriver Adolfsen om klima i innlegget under.

Fakta, tro og tvil

Anne Karin Torp Adolfsen
Fylkestråd i Hedmark for samferdsel og miljø.

FNs klimapanel samlet utsendinger fra hele verden i Stockholm i september 2013 for å ferdigstille sin nye rapport. Klimaendringene er en av vår tids største utfordringer, fastslo Thomas Stocker i sin tale til delegatene i Stockholm. Han er en av forskerne som har ledet arbeidet med den nye rapporten, som også har flere norske forfattere. Ifølge Stocker bygger rapporten på millioner av målinger fra atmosfære, hav, landjord, is og verdensrommet. - Jeg kjemner ikke til noe dokument som er blitt gjennomgått så høye, og hvor så mange kritiske røster har tilbudt sin innsikt og sine råd. Det er dette som gjør rapporten så unik, sa han under åpningsseremonien, ifølge nyhetsbyrået AFP. I alt 259 vitenskapsfolk fra 29 land har bidratt som forfattere i rapporten, som tar for seg det naturvitenskapelige

som kom ut like før Garborg blei fødd i 1851, men den praktiske bruken av skriftspråket var framleis under utprøving. Arne Garborg var ein av dei som prøvde å moderere Ivar Aasen si språkform, og tre år etter at Ivar Aasen forlét sin heim mellom bakkar og beigg for godt, lanserte Garborg sin midlansnormalen. Midlansnormalen var, som

namnet indikerer, basert på midlansdialektene, og då først og fremst dialektene frå Vest-Telemark. Rasmus Flo stod saman med Garborg bak midlansnormalen. Flo var vestending, men jobba blant anna også nokre år som lærar på Kongsvinger. Garborg og Flo var medlemmar av ei rettskrivingsnemnd som skulle komme fram til ei offisiell rettskriving for landsmålet.

Mot seg hadde dei Marius Hægstad, som ville halde seg nærare opp mot Ivar Aasen sin normal. Det var den såkalla Hægstad-normalen som blei lagt til grunn for den offisielle rettskrivinga frå 1901. Ting tek tid. Sjølv om Ivar Aasen publiserte ordboka og grammatikken for landsmålet rundt 1850, tok det altså ca. femti år før ein hadde ei offisiell, normert rettskriving

for landsmålet. Det kom mange rettskrivingsreformer utover på 1900-talet, og no har vi hatt den siste offisielle rettskrivingsreforma i 2012. Det er ikkje godt å seie kva Garborg, Flo og Hægstad - for ikkje å gløyme Aasen - ville ha meint om den siste rettskrivingsreforma for nynorsk. Men når ein tenker på at både Garborg og Aasen er levande gjennom litteraturen - og det er også Ipsen og Hamsun og mange andre, er det klart at det ikkje spelar så stor rolle korleis ein bøyer og skriv eit ord. Det er den indre krafta i orda som trefter oss, og som blir ståande. Då kan det vere greitt å avslutte med nokre slike Garborg-ord som passar til starten på det nye året: Snøen fell i graae Kveld stilt or mjuke Lufti. Stilt og tett, lint og lett; legg som Dunseng mjuk og slett dunkvit yvi Tufti.

Klimasatsing

Gunn Randi
leder av Hedmark Arbeiderparti sitt miljøpolitiske utvalg

Hedmark Arbeiderparti vil være med å løfte Innlandet, også i et miljøperspektiv. Klimatforringene beskriver som vår tids største utfordring ved siden av den Internasjonale fattigdommen. Miljø- og klimabelastingen fra det norske forbruket er høyere enn det som svarer til et bærekraftig nivå i en global målestokk. Det handler i hovedsak om energibruk i egen bolig og kontorlokaler, om matvarer og transportsektoren. Forbruket må vris om vi skal lykkes med å leve mer miljøvennlig og bærekraftig. Energi- og klimaplanen vedtatt av fylkestinget er et viktig verktøy i dette arbeidet. Til tross for sterk kritikk fra opposisjonen så kan det dokumenteres:

- Hedmark fylkeskommune arbeider systematisk og målrettet med ENØK og bruk av bioenergi i den fylkeskommunale bygningsmassen. Hedmark fylkeskommune har også vært bevisst på å bruke sitt eget varmebehov for å stimulere til utbygging av fjernvarme flere steder i Hedmark.
- Tiltak gjennom teknisk drift, vedlikehold av eksisterende bygningsmasse:
- Nesten alle oljefyrer er allerede utfaset.
- Fylkestadet behandlet tre saker hittil ang vindkraft og det er utarbeidet regionale ret-